

VAN ANALOGON TOT KLAPCLUB

Computerpioniers is de eerste diepgravende studie over de beginjaren van de Nederlandse computergeschiedenis.

Van de vooroorlogse 'analogons' en de eerste ARRA-computer (1952) tot de vroegste bedrijfsmatige, administratieve en waterstaatkundige computergebruikers en de softwarepioniers rond 1960: dat is wat *Computerpioniers* bestrijkt. 'Dit boek biedt een cultuurgeschiedenis met aandacht voor het gebruik, dus minder gericht op de bouw en technische eigenschap van de machines', aldus de schrijvers, dr. Bas van Vlijmen en dr. Gerard Alberts van de Universiteit van Amsterdam.

De auteurs hebben via aantekeningen en logboeken meegekeken over de schouders van de Nederlandse hoofdrolspelers. Ze voeren de lezer bijvoorbeeld mee naar het Natlab in het midden van de jaren vijftig, waar werd gewerkt met de overigens niet erg betrouwbare PETER-computer: 'Dat de ingenieurs bij Philips de centrale verwerkingseenheid van hun machine in aanbouw het 'kunsthoofd' noemden, was een geintje, maar een veelzeggend geintje.' Van Vlijmen en Alberts staan ook uitvoerig stil bij de Werkgroep Dynamisch Gedrag Haringvlietsluizen, bijgenaamd de Klapclub. Die onderzocht tussen 1958 en 1960 in het kader van de Deltawerken welke 'golfklappen' de sluisen moesten kunnen weerstaan. Daartoe voerde de werkgroep geavanceerde berekeningen uit op de eerste Nederlandse computers, zoals de ZEBRA, de ARMAC en de X1. Een mooi voorbeeld omdat het – in de typisch Nederlandse context

van de waterbeheersing – laat zien hoe groot de 'genetische variatie' nog was in de beginjaren van de computerevolutie. De uiteenlopende rekenmethoden – handmatig, digitaal, analoog, schaalmodellen – moesten tegen elkaar opboksen in wat de pioniers zelf 'edele wedijver' noemden. Ook het eerder verschenen boek *Alles moest nog worden uitgevonden* (2007) bekeek de computeroertijd, maar deed dat door de ogen van een allround-historicus. Het beperkte zich bovendien niet tot de situatie in Nederland. Het wetenschappelijk werk *De eeuw van de computer* (2008) kwam tot stand door een samenwerking van gespecialiseerde techniekhistorici, met hun roots in Delft en Eindhoven, maar bestrijkt een breder tijdvak (tot de eeuwwisseling) dan *Computerpioniers*. Het boek van Van Vlijmen en Alberts voegt dus zeker iets toe aan zijn voorgangers. Bovendien zijn de auteur erin geslaagd soepel heen en weer te schakelen tussen een weids historisch perspectief, waarin ze de opkomst van de computer plaatsen in de context van de wederopbouw, en geschiedschrijving op microniveau, waar samenwerkende individuen een doorslaggevende rol spelen. (FV)

COMPUTERPIONIERS. HET BEGIN VAN HET COMPUTERTIJDPERK IN NEDERLAND | 328 Blz. | € 22,95 (e-book € 11,99)

'Rekenaarsters' worden geïnstrueerd in het gebruik van de computer ARRA II.

Computer X1 wordt het pand van verzekeringsmaatschappij NILLWJ in getakeld.